

TRASTA

Gelir Vergisi Beyanında Özellikli Konular

GÖKHAN ZURNACIOĞLU

Yeminli Mali Müşavir

gokhan.zurnacioglu@trasta.com.tr

SELAMİ TATKAYA

Yeminli Mali Müşavir

selami.tatkaya@trasta.com.tr

2025

SUNUM PLANI

- **Gayrimenkul Sermaye İradı**
- **Menkul Sermaye İradı**
- **Diğer Kazanç ve İratlar**
- **Beyanname Üzerinde Yapılan İndirimler**
- **Soru-Cevap**

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI

Gayrimenkul Sermaye İradı Elde Edenler

Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinde yazılı mal ve hakların;

- Sahipleri
- Mutasarrıfları
- Zilyedleri
- İrtifak Hakkı Sahipleri
- İntifa Hakkı Sahipleri
- Kiracıları

Gayrimenkul Sermaye İradına Konu Mal ve Haklar

- Arazi, bina (Döşeli olarak kiraya verilenlerde döşeme için alınan kira bedelleri dahildir.), maden suları, menba suları, madenler, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim cüzileri ve teferruatı,
- Voli mahalleri ve dalyanlar,
- Gayrimenkullerin ayrı olarak kiraya verilen mütemmim cüzileri ve teferruatı ile bilumum tesisatı, demirbaş eşyası ve döşemeleri,
- Gayrimenkul olarak tescil edilen haklar,
- Arama, işletme ve imtiyaz hakları ve ruhsatları, ihtira beratı, alameti farika, marka, ticaret unvanı, her türlü teknik resim, desen, model, plan ile sinema ve televizyon filmleri, ses ve görüntü bantları, sanayi ve ticaret ve bilim alanlarında elde edilmiş bir tecrübeye ait bilgilerle gizli bir formül veya bir imalat usulü üzerindeki kullanma hakkı veya kullanma imtiyazı gibi haklar,

Gayrimenkul Sermaye İradına Konu Mal ve Haklar

- Telif hakları,
- Gemi ve gemi payları ile bilumum motorlu tahmil ve tahliye vasıtaları,
- Motorlu nakil ve cer vasıtaları, her türlü motorlu araç, makine ve tesisat ile bunların eklentileri.
- Vakfın gelirinden hizmet karşılığı olmaksızın alınan hisseler ile zirai faaliyete bilfiil iştirak etmeksizin sadece ürünlerden alınan paylar

Gayrimenkul Sermaye İradının Elde Edilmesi

- Kira gelirinde gelirin elde edilmesi, **tahsil esasına** bağlanmıştır.
- Tahsil esasına göre kira gelirin vergilendirilmesi için **nakden** veya **ayni** olarak tahsil edilmiş olması gerekmektedir.
- Alınan **çek** bedelleri de nakden tahsilat sayılır.
- Mükellefler tarafından o yıla veya geçmiş yıllara ait olarak tahsil edilen kira bedelleri, **tahsil edilen yılın** hasılatı sayılır.
- Gelecek yıllara ait olup, peşin olarak tahsil edilen kira bedelleri, ödemenin yapıldığı yılın değil, **gelirin ilgili olduğu yılın** geliri sayılacaktır.

Gayrimenkul Sermaye İradının Elde Edilmesi

- Döviz cinsinden kiraya verme işlemlerinde tahsilatın yapıldığı tarihteki T.C. Merkez Bankası **döviz alış kuru** esas alınarak kira gelirinde gayri safi hasılat belirlenir.
- Kiranın aynı (mal, eşya vb.) olarak alınması halinde, tahsil edilen kiralar 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre emsal bedeli ile paraya çevrilir.

Kiraya İlişkin Tahsilat ve Ödemelerin Banka veya Posta İdaresi Aracılığıyla Yapılması

- Konutlarda ve iş yerlerinde, konutunu ve iş yerini kiraya verenler ve bunları kiralayanların, kiraya ilişkin **tahsilat ve ödemelerini** bankalar veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi tarafından düzenlenen belgelerle tevsik etmeleri zorunludur.
- Haftalık, günlük veya benzeri şekilde **kısa süreli konut kiralamalarına** ilişkin yapılan tahsilat ve ödemeler de tevsik kapsamındadır.
- Konutunu ve iş yerini kiraya verenler ve bunları kiralayanların, kira bedeline ilişkin **mahkeme ve icra yoluyla** veya aynı olarak yaptıkları tahsilat ve ödemeler **tevsik zorunluluğu kapsamında değildir.**
- Hisseli gayrimenkullerin kiralanmasında, kira bedelinin tamamının kiraya verenlerden birine bankalar veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla ödenmesi durumunda, tevsik zorunluluğunun yerine getirildiği kabul edilir.

Kira Bedelinin Hiç Olmaması Veya Düşük Olması

Kira bedelinin hiç olmaması veya düşük olması halinde, “emsal kira bedeli” esas alınır. Buna göre;

- Gayrimenkulün bedelsiz olarak başkalarının kullanımına bırakılması,
- Kiraya verilen gayrimenkulün kira bedelinin emsal kira bedelinden düşük olması,

hallerinde emsal kira bedeli esası uygulanacaktır.

Emsal Kira Bedeli

- Bina ve arazide emsal kira bedeli, yetkili özel mercilerce veya mahkemelerce takdir veya tespit edilmiş kirası, bu suretle takdir veya tespit edilmiş kira mevcut değilse Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenen **vergi değerinin % 5**'idir.
- Diğer mal ve haklarda emsal kira bedeli, bu mal ve haklarının **maliyet bedelinin**, bu bedel bilinmiyorsa, Vergi Usul Kanunu'nun servetlerin değerlendirilmesi hakkındaki hükümlerine göre belli edilen değerlerinin **% 10**'udur.

Emsal Kira Bedeli Uygulanmayacak Haller

Aşağıda yazılı hallerde emsal kira bedeli esası uygulanmaz:

- Boş kalan gayrimenkullerin muhafazaları maksadiyle bedelsiz olarak başkalarının ikametine bırakılması;
- Binaların mal sahiplerinin usul, füru veya kardeşlerinin ikametine tahsis edilmesi
- Mal sahibi ile birlikte akrabaların da aynı evde veya dairede ikamet etmesi.
- Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan kiralamalarda.

Konut Kira Gelirlerinde İstisna Uygulaması

- Binaların konut olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın 2024 takvim yılı için **33.000 TL**'si gelir vergisinden istisna edilmiştir.
- Konut kira geliri elde eden kişilerin, yıllık olarak tespit edilen istisna tutarının altında kira geliri elde etmeleri halinde bu gelirleri için beyanname vermesine gerek bulunmamaktadır.
- Konutlardan elde edilen kira gelirleri süresinde beyan edilmez veya eksik beyan edilirse, istisnadan yararlanılamayacaktır.
- Ancak, idarece herhangi bir tespit yapılmadan önce, süresinde beyan edilmeyen veya süresinde verilen beyannamede yer almayan konut kira gelirlerini, süresinden sonra verilen beyanname ile beyan edenler söz konusu istisnadan yararlanabileceklerdir.

Konut Kira Gelirlerinde İstisna Uygulaması

- Bir konuta birden fazla kişinin ortak olması halinde, bu konuttan elde edilen kira gelirlerinin vergilendirilmesinde, istisna her bir ortak için ayrı ayrı uygulanacaktır.
- Mirasın paylaşılmamış olması halinde, her bir mirasçı istisnadan ayrı ayrı yararlanacaktır.
- Bir mükellefin birden fazla konuttan kira geliri elde etmesi halinde istisna, kira gelirleri toplamına bir defa uygulanacaktır.

İstisnadan Yararlanılamayacak Haller

Gayrimenkul sermaye iratlarında;

- Ticari, zirai veya mesleki kazancını beyan etmek zorunda olanlar,
- 2024 takvim yılı için 33.000 TL'nin üzerinde konut kira geliri elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı Gelir Vergisi Kanununun 103'üncü maddesinde yazılı tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (2024 takvim yılı için 870.000 TL) aşanlar,

33.000 TL'lik istisnadan yararlanamazlar.

Kira Gelirinin Tespitinde İndirilecek Giderler

Kira gelirinin vergilendirilmesinde, elde edilen gelirin safi tutarı iki farklı şekilde tespit edilebilmektedir.

- Gerçek Gider Yöntemi
- Götürü Gider Yöntemi (hakları kiraya verenler hariç)

Gerçek veya götürü gider yönteminin seçimi, taşınmaz malların tümü için yapılır.

Bunlardan bir kısmı için gerçek gider, diğer kısmı için götürü gider yöntemi seçilemez.

Götürü gider yöntemini seçen mükellefler, **iki yıl geçmedikçe** gerçek gider yöntemine dönemezler.

Gerçek Gider Yönteminde İndirilecek Giderler

- Kiraya veren tarafından ödenen **aydınlatma, ısıtma, su ve asansör** giderleri,
- Kiraya verilen malların idaresi için yapılan ve gayrimenkulün önemi ile orantılı olan **idare giderleri**,
- Kiraya verilen mal ve haklara ilişkin **sigorta giderleri**,
- Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara harcanan **borçların faizleri**,
- Konut olarak kiraya verilen bir adet gayrimenkulün iktisap yılından itibaren **5 yıl süre ile** iktisap bedelinin **%5'i** (İktisap bedelinin %5'i tutarındaki bu indirim, sadece ilgili gayrimenkule ait hasılatı uygulanacak, indirilmeyen kısım gider fazlalığı sayılmayacaktır.),
- Kiraya verilen mal ve haklar için ödenen **vergi, resim, harç ve şerefiyelerle** kiraya veren tarafından belediyelere ödenen **harcamalara katılma payları**,

Gerçek Gider Yönteminde İndirilecek Giderler

- Kiraya verilen mal ve haklar için ayrılan **amortismanlar** ile kiraya veren tarafından yapılan ve gayrimenkulün iktisadi değerini artırıcı niteliği olan **ısı yalıtımı ve enerji tasarrufu sağlamaya yönelik harcamalar**,
- Kiraya veren tarafından kiraya verilen gayrimenkul için yapılan **onarım giderleri** ile **bakım ve idame giderleri**,
- Kiraladıkları mal ve hakları kiraya verenlerin ödedikleri **kiralar** ve diğer gerçek giderler,
- Sahibi buldukları konutları kiraya verenlerin kira ile oturdukları konut veya lojmanların **kira bedeli** (İndirilmeyen kısım gider fazlalığı sayılmayacaktır.),
- Türkiye’de yerleşik olmayan mükelleflerin (çalışma veya oturma izni olarak altı aydan daha fazla bir süredir yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları dahil), **yabancı ülkelerde ödedikleri kira bedelleri** Türkiye’de elde ettikleri kira gelirinden gider olarak **indirim konusu yapılamaz**.
- Kiraya verilen mal ve haklarla ilgili olarak mukavelenemeye, kanuna veya ilama istinaden **ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar**.

Gerçek Gider Yönteminde İstisnadan Yararlanılması Halinde İndirilebilecek Giderin Hesaplanması

- Gerçek gider yönteminin seçilmesi ve konut kira gelirlerine uygulanan istisnadan yararlanılması durumunda, gerçek gider tutarının istisnaya isabet eden kısmı, gayrisafi hasıllardan indirilemeyecektir.
- Vergiye tabi hasıllara isabet eden indirilebilecek gider kısmı aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanabilir.

$$\text{İndirilebilecek Gider} = \frac{\text{Toplam Gider} \times \text{Vergiye Tabi Hasılat}}{\text{Toplam Hasılat}}$$

(*) Vergiye Tabi Hasılat = Toplam Hasılat – Konut Kira Geliri İstisnası

Gerçek Gider Yönteminde İstisnadan Yararlanılması Halinde İndirilebilecek Giderin Hesaplanması-Örnek

- Mükellef (D), sahibi olduğu konutu 2024 yılında kiraya vermiş olup, 220.000 TL kira geliri elde etmiştir. Başka geliri bulunmayan mükellef, gayrimenkulü ile ilgili olarak 71.765 TL harcama yapmış olup, gerçek gider yöntemini seçmiştir.
- Mükellef, 71.765 TL tutarındaki toplam giderin vergiye tabi hasıllara isabet eden kısmını gerçek gider olarak indirebilecektir.
- Vergiye Tabi Hasılat   = 220.000 – 33.000
  = 187.000 TL
- İndirilebilecek Gider   = (71.765 X 187.000) / 220.000
  = 61.000 TL
- Bu durumda, kira gelirinden indirilecek gerçek gider tutarı 61.000 TL olacaktır

Götürü Gider Yönteminde Gider İndirimi

- Götürü gider yöntemini seçen mükellefler, gerçek giderlere karşılık olmak üzere hasılatlarından %15'ini götürü olarak indirebilirler.
- Kira geliri elde edip de konut istisnasından yararlanabilecek mükellefler için götürü gider, istisna tutarı düşüldükten sonra bulunan tutar üzerinden hesaplanacaktır.
- Hakları kiraya verenler, götürü gider yöntemini kullanamazlar.

Zarar Doğması Hali

- Gelirin toplanmasında gelir kaynaklarının bir kısmından doğan zararlar (Gelir Vergisi Kanununun 80 inci maddesinde yazılı diğer kazanç ve iratlardan doğanlar hariç) diğer kaynakların kazanç ve iratlarına mahsup edilir.
- Gayrimenkul sermaye iradına konu olan sermayenin kendisinde meydana gelen eksilmeler zarar sayılmaz ve iradın gayri safi miktarının tespitinde gider olarak kabul edilmezler.
- Gayrimenkul sermaye iradının safi tutarının hesabında giderlerin fazlalığı dolayısıyla doğan zararlar ise **beş yılı geçmemek üzere** gelecek yıllarda elde edilen kira gelirlerinden gider olarak düşülebilir.

Zarar Doğması Hali

Bu durumun iki istisnası vardır:

- Sahibi buldukları konutları kiraya verenlerin, kira ile oturdukları konut veya lojmanların kira bedellerini indirim konusu yapmaları durumunda bir zarar doğar ise bu zarar gelecek yıllarda elde edilen gayrimenkul sermaye iradından indirim konusu yapılamayacaktır.
- Konut olarak kiraya verilen bir adet gayrimenkule ait hasıllattan, indirim konusu yapılan iktisap bedelinin %5'i oranındaki tutarın indirilemeyen kısmı, gider fazlalığı olarak dikkate alınamayacaktır.

Buna göre, söz konusu hallerde oluşacak gider fazlalığının gayrimenkul sermaye iradı yönünden zarar olarak dikkate alınması mümkün bulunmamaktadır.

Kira Ödemelerinde Vergi Kesintisi

- Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesinde sayılan kişi, kurum ve kuruluşlar; gayrimenkul sermaye iradına konu mal ve hakları kiralamaları durumunda, bu kapsamda yapacakları kira ödemeleri üzerinden gelir vergisi kesintisi (tevkifat) yapmak zorundadırlar.
- Kiracı olan söz konusu kişi, kurum ve kuruluşlar, yaptıkları kira ödemelerinin brüt tutarı üzerinden %20 oranında gelir vergisi kesintisi yapacaklardır.
- Bu vergi kesintisi, gelecek aylara veya yıllara ait olmak üzere peşin ödenen kira bedeli üzerinden de yapılacaktır.
- Kiraya verilen gayrimenkulün hem konut hem de iş yeri olarak kullanılması halinde ise; kiralanan yerin tamamı veya bir kısmı iş yeri olarak kullanıldığı sürece, kira bedelinin tamamı vergi kesintisine tabi olacaktır.

Kira Gelirinin Beyanı

Beyana tabi geliri sadece gayrimenkul sermaye iradından ibaret olan mükelleflerden;

- Bir takvim yılı içinde elde ettiği **konut** kira geliri, 2024 takvim yılı için **33.000 TL**'lik istisna tutarını aşanlar,
- Tevkifata tabi **iş yeri** kira gelirlerinin brüt tutarı 2024 takvim yılı için **230.000 TL**'lik beyanname verme sınırını aşanlar (Beyanname verme sınırı olan 230.000 TL'nin aşılp aşılmadığının tespitinde, gelir vergisi kesintisine tabi brüt kira gelirleri ile bulunması ve de istisnadan faydalanılabilecek olması hallerinde konut kira gelirin, gelir vergisinden istisna edilen tutarı aşan kısmı ve bu toplamada beyana tabi başkaca gelirlerin bulunup bulunmadığı hususları birlikte dikkate alınacaktır.)
- Bir takvim yılı içinde mal ve hakların kiraya verilmesinden elde edilen gelirlerden, kesinti ve istisna uygulamasına konu olmayan ve tutarı 2024 takvim yılı için 13.000 TL'lik beyanname verme sınırını aşanlar,

yıllık beyanname vereceklerdir.

Kira Gelirinin Beyanı

Vergi kesintisine ve istisna uygulamasına konu olmayan kira gelirlerinin beyanında (örneğin, kazançları basit usulde tespit olunan mükellefe kiraya verilen iş yerinden elde edilen kira gelirlerinde olduğu gibi), **13.000 TL'lik tutar bir istisna olmayıp**, beyanname verme sınırındadır. Bu tutarı aşan bir iş yeri kira geliri olduğunda tamamı beyan edilecektir.

Aile bireylerinin her birinin sahip oldukları mal ve haklardan elde ettikleri kira gelirleri için **kendi adlarına ayrı ayrı** beyanname vermeleri gerekmektedir.

Küçük ve kısıtlıların mükellef olması durumunda bunlar adına verilecek olan yıllık gelir vergisi beyanamesi **veli, vasi veya kayyum** tarafından imzalanacaktır.

Mal ve haklara hisseli olarak sahip olunması halinde, her ortağın **sadece kendi hissesine** karşılık gelen kira gelirlerini beyan etmesi gerekmektedir.

Kira Gelirinin Beyanı-Örnek (Gerçek Gider)

Mükellef (A), 2024 yılında konut kredisi kullanarak 3.500.000 TL'ye aldığı dairesini aylık 30.000 TL'den konut olarak kiraya vermiş ve 360.000 TL kira geliri elde etmiştir.

Mükellef (A), kira geliri elde ettiği konutu ile ilgili olarak 35.000 TL asansör ve sigorta gideri ile konut kredisi için bankaya 65.000 TL faiz ödemesi yapmıştır.

Mükellef (A), konut olarak kiraya vermiş olduğu daire için 2024 yılında ödediği asansör, sigorta ve faiz gideri ile birlikte iktisap bedelinin %5'i olan $(3.500.000 \times \%5)$ 175.000 TL'yi indirim konusu yapabilecektir.

Toplam Gider: $35.000 + 65.000 + 175.000 = 275.000$ TL'dir.

Beyana tabi başka geliri olmayan mükellef, gerçek gider yöntemini seçmiştir.

Gerçek gider usulünü seçen mükellefler, vergiden istisna edilen kısma isabet eden giderleri hasılatlarından gider olarak indiremeyecekler, sadece vergiye tabi hasıllata isabet eden giderleri indirebileceklerdir. Bunun için toplam gider tutarının vergiye tabi hasıllata isabet eden kısmının hesaplanması gerekir.

Kira Gelirinin Beyanı-Örnek (Gerçek Gider)

Vergiye tabi hasıllara isabet eden gider, aşağıdaki formüle göre hesaplanacaktır.

$$\begin{aligned}\text{Vergiye Tabi Hasılat} &= \text{Toplam Hasılat} - \text{Konut Kira Geliri İstisnası} \\ &= 360.000 - 33.000 \\ &= 327.000 \text{ TL}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{İndirilebilecek Gider} &= \frac{\text{Toplam Gider} \times \text{Vergiye Tabi Hasılat}}{\text{Toplam Hasılat}} \\ &= \frac{275.000 \times 327.000}{360.000} \\ &= 249.791,67 \text{ TL}\end{aligned}$$

Kira Gelirinin Beyanı-Örnek (Gerçek Gider)

Mükellefin kira gelirine ilişkin ödenecek gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Gayrimenkul Sermaye İradı (Konut)	360.000 TL
Vergiden İstisna Edilen Tutar	33.000 TL
Kalan (360.000-33.000)	327.000 TL
Giderler (Gerçek)	249.791,67 TL
Safi İrat (327.000-249.791,67)	77.208,33 TL
Vergiye Tabi Gelir (Matrah)	77.208,33 TL
Hesaplanan Gelir Vergisi	11.581,25 TL

Kira Gelirinin Beyanı-Örnek (Götürü Gider)

Mükellef (B), 2024 yılında konut olarak kiraya verdiği dairesinden 300.000 TL ve iş yeri olarak kiraya verdiği dairesinden aylık brüt 45.000 TL'den (aylık net kira tutarı 36.000 TL) toplamda yıllık brüt 540.000 TL kira geliri elde etmiştir. İş yeri için ödenen kira bedelleri üzerinden 2024 yılı içinde %20 oranından 108.000 TL tevkifat yapılmıştır.

Beyana tabi başka geliri bulunmayan mükellef, götürü gider yöntemini seçmiştir.

Konut kira gelirinin istisnayı aşan tutarı (300.000 – 33.000) 267.000 TL ile iş yeri kira geliri toplamı olan (540.000 + 267.000) 807.000 TL'lik vergiye tabi gelir, 2024 yılı için beyan sınırı olan 230.000 TL'yi aştığı için, tevkifata tabi tutulmuş olan iş yeri kira geliri de konut kira geliri ile birlikte beyan edilecektir.

Mükellefin elde ettiği gelir toplamı (ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı) 2024 yılı için belirlenen 870.000 TL'yi aşmadığından 33.000 TL'lik istisnadan yararlanacaktır.

Konut ve iş yeri kira gelirinin birlikte elde edilip beyan edilmesi halinde, istisna sadece konut kira gelinine uygulanır.

Kira Gelirinin Beyanı-Örnek (Götürü Gider)

Mükellefin kira gelirine ilişkin ödenecek gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Gayrimenkul Sermaye İradı (İş yeri)	540.000 TL
Gayrimenkul Sermaye İradı (Konut)	300.000 TL
Gayrisafi İratlar Toplamı (540.000+300.000)	840.000 TL
Vergiden İstisna Edilen Tutar	33.000 TL
Kalan [(300.000-33.000)+540.000]	807.000 TL
Giderler (Götürü) (807.000x%15)	121.050 TL
Safi İrat (807.000 – 121.050)	685.950 TL
Vergiye Tabi Gelir (Matrah)	685.950 TL
Hesaplanan Gelir Vergisi	172.082,50 TL
Kesinti Yoluyla Ödenen Vergiler	108.000 TL
Ödenecek Gelir Vergisi (172.082,50-108.000)	64.082,50 TL

MENKUL SERMAYE İRADI

Menkul Sermaye İradı

Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkil sermaye dolayısıyla elde ettiği

- kâr payı,
- faiz,
- kira ve benzeri iratlar,

menkul sermaye iradıdır.

Kaynağına Bakılmaksızın Menkul Sermaye İradı Sayılan Gelirler

- Her türlü hisse senetlerinin kâr payları (temettü gelirleri),
- İştirak hisselerinden doğan kazançlar (Limited şirket ortaklarının, iş ortaklıkları ortaklarının ve komanditerlerin kâr payları ile kooperatiflerin dağıttıkları kazançlar),
- Kurumların idare meclisi Başkan ve üyelerine verilen kâr payları,
- Devlet tahvili ve Hazine bonosu faizleri ile diğer her türlü tahvil ve bono faizleri (Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetler ve varlık kiralama şirketleri tarafından ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirler dâhil olmak üzere),
- Her türlü alacak faizleri,
- Mevduat faizleri,
- Hisse senetleri ve tahvillerin vadesi gelmemiş kuponlarının satışından elde edilen bedeller,
- İştirak hisselerinin sahibi adına henüz tahakkuk etmemiş kâr paylarının devir ve temlik karşılığında alınan para ve ayınlar,

Kaynağına Bakılmaksızın Menkul Sermaye İradı Sayılan Gelirler

- Her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedelleri,
- Faizsiz olarak kredi verenlere ödenen kâr payları ile kâr ve zarar ortaklığı belgesi karşılığında ödenen kâr payları ve katılım bankalarınca kâr ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kâr payları,
- Yatırım fonlarının katılma paylarına ödenen kâr payları,
- Menkul kıymetlerin geri alım veya satım taahhüdü ile iktisap veya elden çıkarılması karşılığında sağlanan menfaatler (Repo gelirleri),
- Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile sigorta ve emeklilik şirketleri tarafından ayrılmalar nedeniyle yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarları,
- Bireysel emeklilik sisteminden ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarları,
- Yukarıda sayılanlar dışında Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen her türlü sermaye piyasası aracından elde edilen kâr payı, faiz, kira vb. gelirler.

Menkul Sermaye İradının Safi Tutarının Tespitinde İndirilecek Giderler

- Depo etme ve sigorta ücretleri gibi **menkul kıymetlerin muhafazası için** yapılan giderler.
- Temettü hisseleri ile faizlerin **tahsil giderleri**. Ancak, şirket toplantılarına bizzat veya bilvekele iştirak gibi sermayenin idaresi için yapılan giderler irattan indirilmez.
- Menkul kıymetler ve bunların iratları için ödenen **her türlü vergi, resim ve harçlar**. Ancak, gelir vergisi irattan indirilemez.

Tutarı Ne Olursa Olsun Beyan Edilmeyecek Menkul Sermaye İratları

1- Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesi kapsamında vergi kesintisine tabi tutulmuş olan (Ticari kazançla ilişkisi olmaması şartıyla);

- Mevduat faizleri,
- Katılım Bankalarının kâr ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kâr payları,
- Repo gelirleri,
- Menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirler.

2- 10/7/2001 tarihinden önce kurulmuş olanlar hariç olmak üzere tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından ayrılmalar nedeniyle yapılan ödemelerin ve bireysel emeklilik sisteminden ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarları.

Tutarı Ne Olursa Olsun Beyan Edilmeyecek Menkul Sermaye İratları

- 3- Kurumlar vergisi mükelleflerince 31/12/1998 ve daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde edilen kazançların dağıtımı halinde, gerçek kişilerce elde edilen kâr payları.
- 4- Kurumların kârlarını sermayeye eklemek suretiyle gerçekleştirdikleri kâr dağıtım işlemlerinde gerçek kişi ortaklarca elde edilen kâr payları.

13.000 TL'lik Tutarı Aşması Halinde Beyan Edilecek Menkul Sermaye İratları

- Kıyı bankacılığından (off-shore bankacılık) elde edilen faiz gelirleri,
- Hisse senetleri ve tahvillerin **vadesi gelmemiş kuponlarının** satışından elde edilen bedeller (1/1/2006 tarihinden önce ihraç/iktisap edilenler),
- İştirak hisselerinin sahibi adına **henüz tahakkuk etmemiş kâr paylarının** devir ve temlik karşılığında alınan para ve ayınlar,
- Her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan **iskonto bedelleri**,
- Yurt dışından elde edilen diğer menkul sermaye iratları (Yurt dışından elde edilen ve GVK 22/4 Md'ye göre istisna kapsamında olan kâr payları hariç),
- Her türlü **alacak faizleri**.

13.000 TL'lik tutar bir istisna olmayıp, gelirin beyan edilip edilmeyeceğinin tespitinde dikkate alınacak bir haddir. Buna göre, menkul sermaye iradı olarak elde edilen gelir 13.000 TL'yi aşıyorsa elde edilen gelirin tamamı beyan edilecektir.

230.000 TL'lik Tutarı Aşması Halinde Beyan Edilecek Menkul Sermaye İratları

- 1/1/2006 tarihinden önce ihraç edilmiş olan her çeşit **tahvil** ve **Hazine bonosu faizleri** ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden elde edilen gelirler (Eurobondlar için ihraç tarihinin önemi bulunmamaktadır.),
- Tam mükellef kurumlar tarafından **yurt dışında ihraç edilen tahviller** ile tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından yurt dışında ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirler,
- Tam mükellef kurumlardan elde edilen **kâr payları**.

Menkul sermaye iratları toplamının **230.000 TL'yi** aşıp aşmadığının tespitinde, indirim oranı ve istisna uygulanabilecek menkul sermaye iratlarının, indirim oranı ve istisna uygulandıktan sonra kalan kısımlarının dikkate alınması gerekmektedir.

Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu (TL cinsinden) Faiz Geliri

İHRAÇ TARİHİ:
1/1/2006 tarihinden önce

İndirim oranının birden büyük olması nedeniyle beyan edilmeyecektir.

İHRAÇ TARİHİ:
1/1/2006 tarihinden sonra

Geçici 67'nci madde kapsamında vergi kesintisine tabi olduğundan beyan edilmeyecektir.

Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu (Döviz, altına veya başka bir değere endeksli) Faiz Geliri

İHRAÇ TARİHİ:
1/1/2006 tarihinden önce

230.000 TL'yi aşıyorsa beyan edilecektir.

İHRAÇ TARİHİ:
1/1/2006 tarihinden sonra

Geçici 67'nci madde kapsamında vergi kesintisine tabi olduğundan beyan edilmeyecektir.

Eurobond Faiz Gelirleri

Vergi uygulaması bakımından Devlet tahvili ve Hazine bonosu gibi değerlendirilmekte olan Eurobondlar yurt dışında ihraç edilmiş olduğundan geçici 67'nci madde kapsamında olmayıp GVK mad. 94 kapsamında **%0 tevkifata tabidir.**

Dolayısıyla ihraç tarihine bakılmaksızın 2024 takvim yılında elde edilen ve **230.000 TL**'yi aşan Eurobond faiz gelirleri beyan edilecektir.

Kâr Paylarının Vergilendirilmesi

Gerçek kişilerce, tam mükellef kurumlardan elde edilen ve GVK kapsamında kâr payı sayılan gelirler aşağıdaki gibidir;

- Her türlü hisse senetlerinin kâr payları,
- İştirak hisselerinden doğan kazançlar,
- Kurumların idare meclisi başkan ve üyelerine verilen kâr payları

Tam mükellef kurumlardan elde edilen ve yukarıda sayılan kâr paylarının yarısı gelir vergisinden istisna olup, kalan tutar vergiye tabi gelir olarak dikkate alınacaktır. Beyana tabi başka gelirlerin bulunmaması halinde, vergiye tabi gelir **230.000 TL**'yi aşıyor ise beyan edilecektir.

Beyan edilen tutar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, kârın dağıtım aşamasında yapılan **vergi kesintisinin tamamı** (istisnaya isabet eden kısım dâhil) mahsup edilecek olup, mahsup sonrası kalan tutar genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilecektir.

Kâr Paylarının Vergilendirilmesi

Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan **anonim ve limited** şirket niteliğindeki kurumlardan elde edilen yukarıda sayılan kâr paylarının **yarısı**, bu kurumların ödenmiş sermayesinin en az **%50**'sine sahip olunması ve kâr payının elde edildiği takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi gereken tarihe kadar **Türkiye'ye transfer edilmesi** şartıyla gelir vergisinden istisna olup, istisna düşüldükten sonra kalan tutar vergiye tabi gelir olarak dikkate alınarak yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilecektir.

Kurumların **31/12/1998** ve daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde ettikleri kazançlarını dağıtmaları halinde, gerçek kişilerce elde edilen bu kâr payları, tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir.

Kâr Paylarının Vergilendirilmesi

1/1/1999 – 31/12/2002 tarihleri arasında sona eren hesap dönemlerine ilişkin olup kurumlar vergisinden istisna edilmiş kazançlar ile Gelir Vergisi Kanununun geçici 61 inci maddesi kapsamında vergi kesintine tabi tutulmuş olan **yatırım indirimi istisnasından yararlanan kazançların dağıtılması halinde**, gerçek kişilerce elde edilen kâr paylarının net tutarına elde edilen kâr payının **1/9'u** eklendikten sonra bulunan tutarın **yarısı** vergiye tabi gelir olarak dikkate alınacaktır. Beyan edilen tutarın **1/5'lik** kısmı hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilecektir.

Menkul sermaye iratlarına ilişkin bildirim doldurulurken, sadece adi komandit şirketlerin komanditer ortakları, limited şirket ortakları ve anonim şirketlerin kurucu ortakları ile yönetim kurulu üyesi ortakları ödemiş oldukları Bağ- Kur primlerini elde edilen menkul sermaye iradı tutarıyla sınırlı olmak üzere indirebileceklerdir.

Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşlarının Elde Ettiği Menkul Sermaye İratlarının Beyanı

Çalışma veya oturma izni alarak altı aydan fazla bir süre yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları, Türkiye’de elde ettikleri kazanç ve iratlar bakımından **dar mükellefiyet** esasında vergilendirilmektedir. Dar mükellefiyet esasında vergilendirilecek söz konusu vatandaşlarımızın, Türkiye’de elde ettiği gelirin tamamının **kesinti suretiyle vergilendirilmiş** menkul sermaye iratlarından ibaret olması halinde bu gelir için beyanname verilmeyecektir.

Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları dâhil dar mükellefiyete tabi olanlar, Türkiye’de elde ettikleri **vergi kesintisine tabi tutulmamış menkul sermaye iratlarının tamamını**, elde etme tarihinden itibaren **15 gün içinde** münferit beyanname ile bildirecek ve vergisini de aynı süre içerisinde ödeyeceklerdir.

DiğER KAZANÇ VE İRATLAR

Diğer Kazanç ve İratlar

Diğer kazanç ve iratlar;

- Değer artış kazançları ve
- Arızi kazançlar,

olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Değer Artış Kazançları

Aşağıda sayılan mal ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artış kazançları olarak vergilendirilir.

- İvazsız olarak iktisap edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve **iki yıldan fazla süreyle** elde tutulan hisse senetleri hariç, menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar.
- 70 inci maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde yazılı **hakların** (ihtira beratları hariç) elden çıkarılmasından doğan kazançlar
- **Telif haklarının ve ihtira beratlarının** müellifleri, mucitleri ve bunların kanuni mirasçıları dışında kalan kimseler tarafından elden çıkarılmasından doğan kazançlar.

Değer Artış Kazançları

- Ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
- Faaliyeti durdurulan bir işletmenin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasından doğan kazançlar.
- İktisap şekli ne olursa olsun (ivazsız olarak iktisap edilenler hariç) 70 inci maddenin birinci fıkrasının (1), (2), (4) ve (7) numaralı bentlerinde yazılı mal ve hakların, iktisap tarihinden başlayarak **beş yıl içinde** elden çıkarılmasından doğan kazançlar.

Elden çıkarma; yukarıda yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temliki, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade etmektedir.

Gayrimenkullerde İktisap Tarihinin Belirlenmesi

- Gayrimenkullerde iktisap, **tapuya tescille** gerçekleşmektedir.
- Ancak, gayrimenkulün tapuya tescil tarihinden önce sahibinin **fiilen kullanımına** bırakıldığı bazı özel hallerde, iktisap tarihi olarak tapuya tescil tarihi yerine fiilen kullanıma bırakılma tarihinin kabul edilmesi gerekir.
- Fiili kullanım; tahsis belgesi, teslim tutanakları, su, elektrik, telefon, doğalgaz faturaları ve benzeri belgelerle tevsik edilebilir.
- Cins tashihi (değişikliği) yapılan gayrimenkullerde iktisap tarihi olarak **cins tashihi** yapıldığı tarih esas alınır.
- İvazsız olarak iktisap edilen gayrimenkulün cins tashihi yapılarak elden çıkarılması halinde «ivazsız iktisap edilme» niteliği değişmeyeceğinden gayrimenkulün satışından elde edilen gelir de değer artış kazancına tabi olmayacaktır.

Safi Değer Artışının Tespiti

Değer artışında safi kazanç, elden çıkarma karşılığında **alınan para ve ayınlarla** (eşya, mal vb.) sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından;

- Elden çıkarılan mal ve hakların **maliyet bedeli**,
- Elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının üzerinde kalan **giderler ve ödenen vergi ve harçların**,

düşülmesi suretiyle bulunmaktadır.

Maliyet bedelinin tespit edilememesi halinde maliyet bedeli yerine; VUK hükümlerine göre **Takdir Komisyonunca tespit edilecek bedel**, kazancı bilanço veya işletme hesabı esasına göre tespit edilen işletmelerde ise son **bilançoda veya envanter kayıtlarında** gösterilen değer esas alınır.

İşletmeye dâhil amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde, iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli yerine amortismanlar düşüldükten sonra kalan **net değeri** esas alınır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsik edilememesi halinde VUK'un 266'ncı maddesinde yazılı **itibari değer** iktisap bedeli olarak kabul edilir.

Değer Artış Kazançlarında İstisna

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci maddesine göre;

- Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına ait ticari plakaların elden çıkarılmasından doğan kazançların **tamamı**,
- Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlananlar **hariç** olmak üzere bir takvim yılında elde edilen değer artışı kazancının 2024 takvim yılı için **87.000** TL'si,

gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Endeksleme Yapılması

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 81 inci maddesinin son fıkrasında, mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedelinin, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Türkiye İstatistik Kurumunca belirlenen Yurt İçi - Üretici Fiyat Endeksi **(Yİ-ÜFE)** artış oranında artırılarak tespit edileceği ve endekslemenin yapılabilmesi için **artış oranının %10 veya üzerinde olması** gerektiği yönünde hükümlere yer verilmiştir.

Endeksleme Yapılması-Örnek

Mükellef (A) 01/11/2021 tarihinde 3.000.000 TL'ye satın almış olduğu gayrimenkulü 12/9/2024 tarihinde 15.000.000 TL'ye satmıştır. Bu durumda söz konusu gayrimenkul 5 yıllık süre dolmadan elden çıkarıldığı için mükellef adına oluşacak değer artışı kazancı aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Gayrimenkulün iktisap tarihinden önceki ay olan Ekim 2021 döneminde Yİ-ÜFE 780,45; elden çıkarıldığı aydan önceki ay olan Ağustos 2024 döneminde Yİ-ÜFE 3.610,51 olarak gerçekleşmiştir.

Bu durumda ilgili dönemde artış oranının %10'un üzerinde $[(3.610,51 - 780,45) / 780,45] \times 100 = \% 362,62$ olduğu görülmektedir.

Dolayısıyla elden çıkarılan gayrimenkulün endekslenmiş maliyet bedeli; $3.000.000 \text{ TL} \times (3.610,51 / 780,45) = 13.878.570,05 \text{ TL}$ olarak dikkate alınacaktır.

Endeksleme Yapılması-Örnek

Gayrimenkulün alış bedeli	3.000.000 TL
Gayrimenkulün satış bedeli	15.000.000 TL
Gayrimenkulün endekslenmiş maliyet bedeli [3.000.000 TL X (3.610,51/780,45)]	13.878.570,05 TL
Safi değer artışı kazancı (15.000.000 - 13.878.570,05)	1.121.429,95 TL
İstisna Tutarı	87.000 TL
Vergiye tabi gelir (Matrah) (747.619,96 - 87.000)	1.034.429,95
Hesaplanan gelir vergisi	294.050,48 TL
Ödenmesi gereken damga vergisi	672,40 TL

Vergilendirilmeyecek Değer Artış Kazançları

- Ferdi bir işletmenin **sahibinin ölümü halinde**, kanuni mirasçılar tarafından işletmenin faaliyetine **devam olunması** ve mirasçılar tarafından işletmeye dâhil iktisadi kıymetlerin **kayıtlı değerleriyle** (bilanço esasına göre defter tutuluyorsa bilançonun aktif ve pasifiyle bütün halinde) **aynen devir alınması**.
- Kazancı bilanço esasına göre tespit edilen **ferdi bir işletmenin bilançosunun bir sermaye şirketine** aktif ve pasifiyle bütün halinde **devrolunması**, devir alan şirketin bilançosuna aynen geçirilmesi ve devredilen ferdi işletmenin sahip veya sahiplerinin şirketten, devir bilançosuna göre hesaplanan öz sermayesi tutarında ortaklık payı alması.
- **Kollektif ve adi komandit şirketlerin** GVK'nın 81'inci maddesinin 2 numaralı bendinde yazılı şartlar dâhilinde **nev'i değiştirerek** sermaye şirketi haline dönüşmesi.

Arızı Kazançlar

Gelir Vergisi Kanununun 82 nci maddesinde belirtilen arızı kazançlar, **devamlılık arz etmeyen** faaliyetlerden elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine yönelik düzenlemeleri içermektedir. Maddeye göre vergiye tabi arızı kazançlar şunlardır:

1. Arızı olarak **ticari muamelelerin** icrasından veya bu nitelikteki muamelelere **tavassuttan** elde edilen kazançlar.
2. Ticari veya zirai bir işletmenin faaliyeti ile serbest meslek faaliyetinin **durdurulması** veya **terk edilmesi**, henüz başlamamış olan böyle bir faaliyete **hiç girişilmemesi**, **ihale**, **artırma** ve **eksiltmelere iştirak edilmemesi** karşılığında elde edilen hasılat.
3. Gayrimenkullerin **tahliyesi** veya **kiracılık hakkının devri** karşılığında alınan **tazminatlar** ile **peştemallıklar** (kiracıya ait tesisat ve malların tahliye ve devri sırasında kiralayan veya yeni kiracıya devrinde doğan kazançlar dâhil).
4. Arızı olarak yapılan **serbest meslek faaliyetleri** dolayısıyla tahsil edilen hasılat.
5. Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin **terk ettikleri işleri ile ilgili** olarak sonradan elde ettikleri kazançlar (zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların tahsili dâhil).
6. Dar mükellefiyete tabi olanların Gelir Vergisi Kanununun 45 inci maddesinde yazılı işleri (Türkiye ile yabancı memleketler arasında yaptıkları ulaştırma işleri) arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançlar.

Safi Kazancın Tespiti

Arızı kazançların safi miktarı aşağıdaki şekilde tespit edilir.

Gelir Vergisi Kanununun 82 nci maddesinin birinci fıkrasının;

- (1) numaralı bendinde yazılı işlerde, satış bedelinden **maliyet bedeli** ve satış dolayısıyla yapılan **giderler** indirilir.
- (2), (3), (4) ve (5) numaralı bentlerinde yazılı işlerde, elde edilen hasıllattan tevsik edilmek kaydıyla yapılan **giderler** indirilir.
- (6) numaralı bendinde yazılı işlerde, 45 inci madde hükümleri uygulanır.

Arızı Kazançlarda İstisna

Gelir Vergisi Kanununun 82 nci maddesinde altı bent olarak sayılan arızı kazançlarda, **bir kısım** bentler **istisna** uygulamasından faydalanırken **bir kısım ise** istisnaya tabi olmayıp elde edilen kazanç tutarından tevsik edilmesi koşuluyla **yapılan giderler indirildikten sonra** kalan tutar üzerinden vergilendirilmektedir.

Bir takvim yılında (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerde yazılı olan kazançlar (henüz başlamamış olan ticari, zirai veya mesleki bir faaliyete hiç girişilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) toplamının 2024 yılı için **200.000 TL'lik kısmı** gelir vergisinden müstesnadır.

Gerçek usulde vergiye tabi mükelleflerin **terk ettikleri işleri ile ilgili olarak** sonradan elde ettikleri **kazançlar** ile zarar yazılan değersiz alacaklarla, karşılık ayrılan şüpheli alacakların sonradan tahsili **istisna uygulamasının dışındadır**.

Dar mükellefiyete tabi olanların 45 inci maddede (Türkiye ile yabancı memleketler arasında yaptıkları ulaştırma işleri) yazılı işleri arızı olarak yapmalarından elde ettikleri kazançları da **istisna uygulamasının dışındadır**.

Zarar Mahsubu

Gelirin toplanmasında gelir kaynaklarının bir kısmından hasıl olan zararlar diğer kaynakların kazanç ve iratlarına **mahsup edilmektedir**. Yapılan bu mahsup neticesinde kapatılmayan zarar kısmı, beş yılı geçmemek kaydıyla müteakip yılların gelirinden indirilebilmektedir.

Ancak diğer kazanç ve iratlardan doğan zararların, diğer gelir unsurlarından elde edilen kazanç ve iratlardan **mahsubu ise mümkün bulunmamaktadır**.

Değer artışı kazancı kapsamında **ticari bir organizasyon olmaksızın** aynı yıl içerisinde birden fazla menkul kıymet alım-satım işlemi yapılması ve bu işlemlerin bir kısmından zarar elde edilmesi diğer bir kısmından ise kar elde edilmesi durumunda beyan edilecek kazancın hesabında **zararın kardan mahsup edilmesi mümkündür**.

BEYANNAMA ÜZERİNDE YAPILAN İNDİRİMLER

Yıllık Beyannameye Dahil Edilen Kazanç ve İratlardan Yapılacak İndirimler

Yıllık beyanname ile bildirilecek gelirlere ilişkin indirimler Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi ile diğer Kanunlarda belirtilmiştir. Gelir vergisi matrahının tespitinde gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlere aşağıda belirtilen indirimlerin yapılabilmesi için **yıllık beyanname ile bildirilecek bir gelirin bulunması** ve yapılacak indirimlerin ilgili mevzuatta belirtilen şartları taşıması gerekmektedir.

İndirim konusu yapılabilecek bazı hususlar şunlardır;

- 1-Hayat/şahıs sigorta primleri
- 2-Eğitim ve sağlık harcamaları
- 3-Engellilik indirimi
- 4-Bağış ve yardımlar
- 5-Gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara yapılan bağışlar
- 6-Sanat ve kültür faaliyetlerine ilişkin bağış ve yardımlar
- 7-Sponsorluk harcamaları

Yıllık Beyannameye Dahil Edilen Kazanç ve İratlardan Yapılacak İndirimler

8-Araştırma geliştirme harcamaları indirimi

9-Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına makbuz karşılığı yapılan bağışlar

10-Türk Kızılay Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine yapılan bağışlar

11-Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların indirimi

12-Bazı hizmet işletmeleri tarafından Türkiye’de yerleşmiş olmayan kişilerle işyeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara Türkiye’de verilen, münhasıran yurt dışında faydalanılan hizmetler karşılığında elde edilen kazançlar

13-Korumalı işyeri indirimi

14-Şahıs firmalarının yurtdışına elektronik ticaret gümrük beyannamesiyle gerçekleştirdikleri satış kazançları

15-Bireysel katılım yatırımcısı tam mükellef gerçek kişiler tarafından iktisap edilen tam mükellef anonim şirketlere ait iştirak hisselerinin VUK’a göre hesaplanan değerleri

Yıllık Beyannameye Dahil Edilen Kazanç ve İratlardan Yapılacak İndirimler

Diğer Kanunlara göre indirilecek bazı bağış ve yardımlar

1-2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa göre yapılan bağışlar,

2-2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,

3-3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,

4-3388 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,

5-3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununa göre yapılan bağışlar,

6-4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanununa göre kurulan ormanlarda, ağaçlandırma, bakım ve koruma masrafları,

7-5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,

8-6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamaları,

Yıllık Beyannameye Dahil Edilen Kazanç ve İratlardan Yapılacak İndirimler

Diğer Kanunlara göre indirilecek bazı bağış ve yardımlar

9-6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar,

10-7034 sayılı Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesinin Kuruluşu Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar,

11-7174 sayılı Kapadokya Alanı Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamaları,

12-7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar,

13-7430 sayılı Antalya Diplomasi Forumu Vakfı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,

14-7432 sayılı Uludağ Alanı Hakkında Kanuna göre yapılan bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamaları,

15-7439 sayılı Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanununa göre yapılan bağış ve yardımlar,

Yıllık Beyannameye Dahil Edilen Kazanç ve İratlardan Yapılacak İndirimler

Diğer Kanunlara göre indirilecek bazı bağış ve yardımlar

16-7441 sayılı Afet Yeniden İmar Fonunun Kurulması Hakkında Kanuna göre yapılan nakdi bağış ve yardımlar,

17-7474 sayılı Aile ve Gençlik Fonu Kurulması Hakkında Kanuna göre yapılan nakdi bağış ve yardımlar,

18-7512 sayılı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanununa göre vakfa yapılan bağış ve yardımlar.

Hayat/Şahıs Sigorta Primleri

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun “Diğer İndirimler” başlıklı 89’uncu maddesinde yer alan düzenlemeye göre; yıllık gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde beyan edilen gelirlerden bazı indirimlerin yapılması mümkün bulunmaktadır.

Gelir vergisi matrahının tespitinde beyanname üzerinden indirimlerin yapılabilmesi için;

- Gelir vergisi beyannamesinde beyan edilen bir gelirin bulunması,
- Eğer indirim yapılabilmesi şarta bağlanmış ise ilgili şartların yerine

getirilmesi, gerekmektedir.

Hayat/Şahıs Sigorta Primleri

Gelir vergisi matrahından indirim konusu yapılabilecek sigorta primleri;

- Mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı **hayat sigortalarına** ödenen primlerin **%50'si**,
- Ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi **şahıs sigorta** primlerinin **%100'ü**, gelir vergisi matrahından indirim konusu yapılabilir.

Hayat/Şahıs Sigorta Primleri

Sigorta primlerinin indirilebilmesi için;

- Beyan edilen gelirin **%15**'ini ve asgari ücretin **yıllık tutarını** aşmaması,
- Sigortanın **Türkiye'de yerleşik** ve merkezinin Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması,
- Prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda **ödenmiş olması**,
- Mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocukları için yapılması,

gerekmektedir.

GVK-85/2012-7 sayılı Gelir Vergisi Sirkülerinde, “çocuk” veya “küçük çocuk” tabirinden, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dahil) **18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukların** anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Hayat/Şahıs Sigorta Primleri

Ücret geliri elde edenlerde hayat/şahıs sigorta prim ödemelerinin gelir vergisi matrahından indirilmesi;

Gelir Vergisi Kanununa göre vergiye tabi ücret matrahının tespitinde, şahıs sigortaları için ödenen primlerin elde edilen ücretin %15'ine kadar olan kısmı ücret matrahının tespitinde indirilebilecektir.

İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, **ödendiği ayda elde edilen ücretin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını** (2024 takvim yılı asgari ücretin yıllık brüt tutarı olan 240.030 TL'yi) aşamaz. Yıl içinde asgari ücret tutarında meydana gelebilecek değişiklikler, indirim yapılacak tutarların hesabında dikkate alınır.

İndirim konusu yapılacak prim tutarının tespitinde **esas alınacak ücret**, işveren tarafından çalışana hizmeti karşılığında ödenen aylık (maaş), prim, ikramiye, sosyal yardımlar ve zamlar gibi vergiye tabi sürekli nitelikteki ödemelerin brüt tutarlarının toplamı olacaktır.

Hayat/Şahıs Sigorta Primleri

Bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları;

İşveren ya da ücretli tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları vergiye tabi ücret matrahının tespitinde **hiçbir surette indirim konusu yapılamaz.**

Yıllık beyanname veren mükellefler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları da **yıllık beyannamede**, gelir vergisi matrahının tespitinde **indirim konusu yapılamaz.**

Sigorta primlerinin indirim konusu yapılacağı dönem;

Sigorta primlerinin vergi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmesi için, gelirin elde edildiği dönem ile ilişkili olması ve bu **dönem sonuna kadar ödenmiş olması** gerekmektedir.

Hayat/Şahıs Sigorta Primleri-Örnek

Mükellef (A), sahibi olduğu daireyi konut olarak kiraya vermesi sonucunda 2024 yılında toplam 400.000 TL **kira geliri** elde etmiştir. Mükellef, Türkiye’de yerleşik ve merkezi Türkiye’de bulunan sigorta şirketi nezdinde, kendisine ait **hayat sigortası** için 50.000 TL ve eşine ait **doğum sigortası** için 80.000 TL ödeme yapmıştır.

Beyana tabi başka geliri bulunmayan mükellef, **götürü gider** yöntemini seçmiştir.

Binaların konut olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hasılatın 2024 yılı için 33.000 TL’si gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Mükellef (A)’nın yapmış olduğu sigorta harcamalarından hayat sigortasının %50’si ile doğum sigortasının %100’ünün toplamı $[(50.000 \times 0,50) 25.000 + 80.000]$ 105.000 TL’dir. Ödenen sigorta primi ile ilgili olarak indirim konusu yapılabilecek tutar, 2024 yılı asgari ücretin yıllık brüt tutarı (240.030 TL) ve beyan edilen gelirin %15’ini aşmamalıdır.

Toplam harcamanın (105.000 TL) beyan edilen gelirin %15’inden $(311.950 \times \%15 = 46.792,25 \text{ TL})$ fazla olması nedeniyle mükellef (A), yapılan sigorta harcamasının tamamını değil, beyan edilen gelirin %15’i olan 46.792,25 TL’yi indirim konusu yapabilecektir.

Hayat/Şahıs Sigorta Primleri-Örnek

Mükellefin, yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinden indirebileceği sigorta harcaması aşağıdaki gibi hesaplanacaktır:

Gayrimenkul Sermaye İradı (Konut)	400.000 TL
Vergiden İstisna Edilen Tutar	33.000 TL
Kalan (400.000-33.000)	367.000 TL
Giderler (Götürü) (367.000x%15)	55.050 TL
Safi İrat (367.000-55.050)	311.950 TL
İndirimler (Sigorta Ödemesi) (311.950x%15)	46.792,25
Vergiye Tabi Gelir (Matrah)	265.157,50
Hesaplanan Gelir Vergisi	49.992,53

Eğitim ve Sağlık Harcamaları

Eğitim ve sağlık harcamalarının;

- Beyan edilen gelirin **%10'unu aşmaması**,
- **Türkiye'de yapılması**,
- Gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle **tevsik edilmesi**,
- Mükellefin **kendisi, eşi ve küçük çocukları** için yapılması,

gerekmektedir.

GVK-85/2012-7 sayılı Gelir Vergisi Sirkülerinde, “çocuk” veya “küçük çocuk” tabirinden, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dahil) **18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukların** anlaşılması gerektiği belirtilmiştir.

Eğitim ve Sağlık Harcamaları

255 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde eğitim giderleri;

- Eğitim ve oğretim kurumları, anaokulu, kreş ve dersanelere eğitim amacıyla yapılan ödemeler,
  - Eğitim amaçlı kurs ücretleri,
  - Okul servis ücretleri,
  - Kitap ve kırtasiye alımları için yapılan harcamalar,
  - Öğrencilerin özel yurtlarda ve pansiyonlarda kalmaları durumunda ödenen tutarlar,
- olarak sayılmıştır.

Ancak, yabancı ölkelerdeki eğitim kurumlarına yapılan ödemeler, okullarda verilen ve bedeli ayrı olarak tespit edilen yemek hizmetine ilişkin harcamalar, okul aile birliği ve okul koruma derneklerine yapılan bağışlar ve gelir veya kurumlar vergisine tabi olmayan okullara ödenen eğitim ücretleri ile devlet okullarına ödenen harçlar eğitim giderleri kapsamına girmemektedir.

Eğitim ve Sağlık Harcamaları

255 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde sağlık giderleri;

Teşhis ve/veya tedavi sürecinde yapılan;

- Muayene, tahlil, ameliyat, fizik tedavi ve hastane giderleri,
- İlaç, sağlık malzemesi, gözlük ve lens alımları gibi,

harcamalar olarak sayılmıştır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesi veya kendi özel kanunlarında yer alan hükümler uyarınca **kurumlar vergisi muafiyeti tanınan kurumlardan yapılan harcamalar**, indirim konusu harcama olarak kabul edilmeyecektir.

Diğer taraftan, tüzel kişilikleri itibarıyla kurumlar vergisi mükellefi olmayan dernek ve vakıfların, kurumlar vergisi mükellefi olan **iktisadi işletmelerinden sağlanan** indirim konusu mal ve hizmetler için yapılan harcamalar indirim konusu olacaktır.

Eğitim ve Sağlık Harcamaları

Gelir vergisi mükelleflerinin KDV mükellefi olup olmadıklarına bakılmaksızın nihai tüketici olarak gerçekleştirdikleri ve indirim konusu yapabilecekleri eğitim ve sağlık harcamaları, gelir vergisi matrahının tespitinde **KDV dahil tutarı** ile birlikte dikkate alınır.

Mükelleflerin indirim konusu harcamalarını, gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinden alacakları; Vergi Usul Kanununda belirtilen **fatura ve serbest meslek makbuzundan** herhangi biri ile tevsik etmesi gerekmektedir.

Eğitim ve sağlık harcamaları bakımından **yazar kasa fişleri (ÖKC)** “tevsik edici belge” olarak **kabul edilmemektedir.**

Eğitim ve Sağlık Harcamaları-Örnek

Birinci sınıf tüccar olan (A)'nın 2024 takvim yılında **ticari kazancı** 2.000.000 TL olup 200.000 TL tutarında **Bağ-Kur primi** ve 300.000 TL **geçici vergi** ödemiştir. Mükellef (A), özel kreşe giden çocuğu için **kreşe** 125.000 TL, üniversitede okuyan kızı için eşyalı olarak **tutmuş olduğu daireye** 2024 yılı içerisinde 250.000 TL kira ödemiştir. Eşinin **tedavi masrafları için** Türkiye'de kurumlar vergisi mükellefi olan özel hastaneye 100.000 TL ödeme yapmış, bu ödemeye ilişkin faturasını da almıştır. **İlaç masrafları** için ise eczaneye 2.500 TL ödeme yaparak eczaneden bu ödemeye ilişkin **yazar kasa** fişini almıştır.

Öğrencilerin özel yurt ve pansiyonlarda kalmaları durumunda ödenen tutarlar beyanname üzerinden indirim konusu edilebileceğinden mükellef (A)'nın üniversitede okuyan kızı için eşyalı olarak tutmuş olduğu daireye ilişkin yaptığı kira ödemesi eğitim harcaması olarak değerlendirilmeyecek ve indirim olarak dikkate alınamayacaktır.

İlaç giderleri için yapmış olduğu harcama, harcama karşılığında düzenlenen yazar kasa fişinin tevsik edici belge olarak kabul edilmemesinden dolayı beyanname üzerinden indirim konusu yapılamayacaktır.

Eğitim ve Sağlık Harcamaları-Örnek

Kreşe yapılan 125.000 TL ödeme ile tedavi için hastaneye ödenen 100.000 TL den oluşan indirilebilir eğitim ve sağlık harcaması toplamı (125.000+100.000) 225.000 TL beyan edilen gelirin %10'undan (1.800.000x%10=180.000 TL) fazla olduğu için Mükellef (A), eğitim ve sağlık harcaması olarak 180.000 TL'yi indirim konusu yapabilir.

Ticari Kazanç	2.000.000 TL
Bağ-Kur Primi (-)	200.000 TL
Beyan Edilen Gelir (2.000.000-200.000)	1.800.000 TL
İndirimler (Eğitim ve Sağlık Harcaması) (1.800.000x%10)	180.000 TL
Vergiye Tabi Gelir (1.800.000-180.000)	1.620.000 TL
Hesaplanan Gelir Vergisi	499.000 TL
Mahsup Edilecek Geçici Vergi	300.000 TL
Ödenecek Gelir Vergisi	199.000 TL

SORU-CEVAP

Teşekkürler...